

veliko čez ljudstvo po kmetih in zlasti otroci so v njih rokah, katerim se že od mladih nog mora v serce vcepiti, kako škodljive so požrešne gosence in kako koristni so nasproti mili ptički. Toliko potrebnije je pa, da duhovni in učitelji posebno mladino podučujejo v vsem tem, ker ravno skor ona sama je, kakor c. k. kantonske gosposke pravijo, ktera zalezuje gnezda in mlade tiče in jih pokončuje. Pred vsem tedaj je živa potreba, da se mladina dostojno podučí in s podukom odverne njih gerda razvada, zakaj od ene strani ni mogoče zasačiti vselej takih šterkovcov, ki skrivé zalezujejo gnezda, od druge pa so še preneumni, da bi se mogli po postavi pokoriti.“

„Zatega voljo se prosi visokočastito škofijstvo, naj bi naročilo svojim duhovnom in učiteljem ljudskih šol, da bi gledé na zgorej razložene razmére ne le v šoli temučtudi na prižnici učili in svarili kar največ morejo.“

Drugo pot bomo oglašili postavo zavolj oberanja gosenc in lovenja tičev in poberanja gnezd. Če združena pomoč kje kaj premore, bo pomagala tu — v korist posamnim posestnikom sadnega drevja in vsi deželi. Svesti smo si pa tudi, da vsak, komur je sedaj dolžnost naložena primóci k dosegi občnega prida, bo tudi po vseh potih pridno pomagal; saj je sporočilo v dobrih, domoljubnih rokah!

Še nekaj o vroku.

Gosp. Terstenjak je najpred mislil, da se mora pisati virooki, to pa je po vsi pravici ovrget. Potem pa je djal, da je „uroki“ prava pisava. Jaz pa menim, da je prava pisava: vrok, vroki, vročen, ker sem te misli, da je sestavljeno iz predloga *v* in ne iz *u* in pa iz samostavnika rok od rek kakor potok od po-tek. Na Gorenskem je ta stvar vsakdanja in kolikor jaz za gotovo vém, se govori: „vrok imam“; „vročen, vročna sem“; „on me je vročil, ona me je vročila“. Kadar so domá kako živino kupili, ali pa kadar je kako živinče storilo, in ko smo se čudili ali pervikrat živino gledali, smo vselaj mogli, preden smo kaj pregovorili, reči: „ne bodi vročen mojih oči; to tele — postav. — je kaj lepo“. Te besede se morajo zlasti takrat reči, kadar se kdo komu čudi. Tudi človek človeka vroči. Mladeneč, kadar kam dalj od doma gre in se boji, da bi ga kdo ne vročil, vtakne za slamnik ali klobuk brinjevo vejico (Wachholderzweig), da se ga vrok ne prime. Tudi tukaj po Varaždinu sem dokaj slišal od vroka. Kar vém, povem. Človek človeka „vurči“ ako ga dolgo gleda. Tedaj ga začne glava boleti, in ako bi tako, kadar ga glava boli, zaspal, bi koj umrl. Babe znajo vodo „za vuroke“ napraviti. Kogar glava boli, mora iti sam po vodo in ne smé se ogledati. Baba ide v kuhinjo in nekaj (kaj? še nisem zvedil, morebiti pa bom) moli in vrže tri žive oglje (žeruče vuglene) v vodo in prinese bolniku. Zdaj mora tripot piti in se po sencu (slepom oku) in po ušesu trikrat pomočiti in roke prati; po tem ozdravi. Neki gluhec je tukaj, ki vroke ozdravlja. On gre tripot okoli hiše, nekakšne molitve moli, napravi vodo in dene na njo tri oglje in pa strelo na spodobo kamena in reže v lonček. Kadar domoli in zreže in okoli hiše odide, gre v hišo pa kljuko (kvaku) namoči s to vodo in betožniku dá, da trikrat pije, in namoči mu peté, sence in uho trikrat. — Drugi pa so mi pravili, da more on naj lože „vurčiti“, ki ima obrvi ali žolte ali pa skup zraščene, in pa tisti, ki v cerkev na ene vrata noter dojde, na druge pa ven ide. Kdor se čudi kaki živini, ako je baba poleg, zreče mu „v r..i su ti oči kak raku.“ — Neka baba pa dela tako vodo za vuroke, da dene v lonček vode in posvečene vode in malo vina. Potem dene tri ključe v ogenj, dokler se ne zažaré, zdaj jih dene v vodo in v vodo tudi dene ovsa in oglja. Ako se oves „na špicu“ obrne, tedaj je „vurčen“, ako se pa drugač obrne, pa ni; ako grejo oglji pod vodo, je človek „vurčen“, ako ne idejo, pa ni. Zdaj vliva ono vodo skoz nože in vilice in

gre trikrat okoli hiše in moli. Kadar dojde do vrat, poškropi tripot vrata in namoči ključnico in ključ; potem vrže v hiši vsak ogelj v en kot, in ako kateri preostane, onda ga na vrat zakoplje in ključe čez streho vrže, oves pa da kravam ali pa ga v torbico zešije in dene betožniku na vrat. Še le zdaj mu da vode piti. — Govori se pa: „on me je vurčil“; „ona me je vurčila“ ali pa: „on me je vrekkel“; „ona me je vrekla“. Doli v Petrinji pa govore: „on me je ugovorio“, „ona me je ugovorila“. Vurčiti pa ni nič drugega po mojem mnenji, kakor vročiti. O ker je náglas zgubil, je izpadel, kakor postavimo: govore: nemrem na mestu ne morem. Glagolj vročiti pa je postal iz samostavnika vrok—i—ti, kakor točiti iz to—ki—ti; ravno tako pridavnik vročen, -čna, -čno iz vrok, kakor sočen, -čna, -čno iz sok; itd.

M. Valjavec.

Slovanski popotnik.

* Profesor Miklosić bode v kratkem izdal 2 del svoje „Slawische Bibliothek“. Kakor se sliši, bode obsegal ta del sopet mnogo zanimivih reči. (Slov. Nov.)

* V Senji se je osnovalo „društvo dobrovoljcev za slavjanske igrokaze“ (glediščine igre). Perva igra „Vier-nost hervatska“, čeravno so sami možki igrali, je zelo dopadla; tako tudi druga „Ljubomorna žena“, v kateri ste se posebno dve gospodični odlikovale. (Glas. Dalm.)

* Neutrudljivi gosp. Ivan Kukuljevič Sakcinski je iz svojega potovanja po Dalmaciji in Italiji prinesel národnemu muzeju v Zagrebu 324 starih dnarov, med kterimi 4 od Štepana Uroša, 2 od cara Dušana in 1 od cara Uroša. Verh tega je prinesel gosp. Kukuljevič 86 starih obrazov (podob) vladarjev in knezov ilirskih, horvaških serbskih in bosniških. (Sedmica.)

* Neven bode izhajal v isti obliki in z istim obsegom kakor poprej vsake kvatre enkrat v gotovem in lepem redu in sicer 1. zvezek mesca aprila, 2. junija, 3. septembra, 4. decembra. Zvezki bojo debelejši, čim več se oglasi naročnikov. Naročnina za leto po pošti znaša 4 fl. 30 kr.

* „Ne boj se kometa (repače!)“ se zove mala knjižica, ktero je nedavnej društvo „jednota katoliška“ v češkem jeziku na svetlo dala v poduk, kako neslana je tista govorica, ktera se je med ljudstvom razširila, da bode konec sveta, kadar se bo prikazala repata zvezda.

(Pražk. Nov.)

* Gosp. profesor Andrej Kuharski izdaja v poljskem jeziku dva slovnika zemljopisna, med kterima eden obsega vse imena mest, od Nemcov popačene, drugi pa zemljopis kraljestva poljskega. Gosp. Kuharski cestovaje pet let po deželah slovanskih je nabral toliko gradiva, da sedajna slovanska literatura nima enakega dela razun Z. Chodakovskega „Zemljopisnega slovnika zemlje slovanske“. (Swit.)

* „Hospodarske Noviny“ česke, ki jih izdaja česko gospodarsko društvo, štejejo 1191 prejemnikov, nemški časopis „Wochenblatt“ od ravno tega društva izdajan izhaja v 713, „Centralblatt“ pa v 674 iztisih.

* „Przyaciół domowy“, verlo vredovani in v Lvovu izhajóci časnik poljski šteje letošnje leto že 3000 naročnikov; na mnoge strani podučni in kratkočasni zapopadek ga širi med ljudstvo tudi po kmetih; sliši se, da se mu je pot dovolila tudi na Rusovsko.

* Učenci petrogradski so dobili dovoljenje izdajati znanstveni časnik v rusovskem jeziku, pod naslovom „Dela petrogradskih študentov“. Enak časnik izdajajo tudi učenci pariški. Sostavke pa morajo poprej pregledati profesorji in sicer vsak sostavek tisti profesor, v čigar nauk spada za natis namenjeni spis. (Lumir.)

* „Concordia, slovensky letopis“ se zove novialmanah (koledar), kterega za leto 1858 bota v Peštu na